

CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG BỆNH DỊCH TẢ LỢN CHÂU PHI Ở TỈNH THỪA THIÊN HUẾ

Nguyễn Văn Hưng

Chi cục Chăn nuôi và Thú y Thừa Thiên Huế

Đầu năm 2019, thời tiết diễn biến thất thường, nắng nóng kéo dài, bệnh dịch tả lợn châu Phi đang diễn biến hết sức phức tạp tại 5.422 xã, 513 huyện của 62 tỉnh, thành phố; tổng số lợn bị bệnh buộc phải tiêu hủy là 3,3 triệu con. Hiện chỉ còn duy nhất tỉnh Ninh Thuận chưa có bệnh DTLCP.

Ở Thừa Thiên Huế: chăn nuôi nhỏ lẻ chiếm 70% nên công tác phòng chống dịch bệnh gặp nhiều khó khăn khi mà vacxin, thuốc chưa có; trạm Chăn nuôi và Thú y các huyện đã sáp nhập và thành lập Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp huyện nên không thực hiện được việc mang sắc phục, kiểm tra, giám sát, xử lý và báo cáo các trường hợp vi phạm theo Luật Thú y; tỉnh đã nhập trước khi có văn bản chỉ đạo dừng của Thủ tướng theo Chỉ thị số 04/CT-TTg ngày 20/02/2019 của Thủ tướng Chính phủ về việc triển khai đồng bộ các giải pháp cấp bách khống chế bệnh DTLCP.

Bệnh DTLCP (tính đến 15/7/2019) đang xảy ra trên đàn lợn của 5.711 hộ chăn nuôi, ở 497 thôn, 101 xã thuộc 9 huyện. Tổng số lợn mắc bệnh và đã tiêu hủy là 35.682 con với tổng trọng lượng là 2.037.095 kg. Bệnh DTLCP lần đầu tiên xuất hiện ở tỉnh Thừa Thiên - Huế vào ngày 16/3/2019 tại một hộ chăn nuôi thuộc xã Phong Sơn, huyện Phong Điền, đến nay, bệnh đã xảy ra trên đàn lợn của 7.691 hộ chăn nuôi, 555 thôn, 109 xã thuộc 9 huyện. Tổng số lợn mắc bệnh và đã tiêu hủy là 49.602 con với tổng trọng lượng tiêu hủy là 2.817.730 kg. Đã có 14 xã có bệnh đã qua 30 ngày không phát sinh thêm ổ dịch mới và 4 xã có dịch bệnh đã qua 30 ngày nhưng sau đó lại phát sinh lợn bệnh, do đó nguy cơ bệnh xâm nhập vào các trang trại chăn nuôi lớn, tái phát từ các ổ dịch đã qua 30 ngày và tiếp tục lây lan là rất cao.

Để chủ động phòng, chống dịch, Ủy ban nhân dân tỉnh đã chỉ đạo Sở Nông nghiệp và PTNT, Chi cục Chăn nuôi và Thú y phối hợp với Ủy ban nhân dân các huyện, thị xã, thành phố Huế, các cấp, các

ngành triển khai thực hiện đồng bộ các giải pháp phòng, chống dịch khẩn cấp:

- Tiêu hủy ngay số lợn mắc bệnh ở các cơ sở chăn nuôi, thực hiện việc vệ sinh, tiêu độc khử trùng.

- Hướng dẫn và giám sát 30 ngày kể từ ngày phát dịch:

- + *Vùng dịch và vùng bị dịch uy hiếp (phạm vi 3km xung quanh ổ dịch):* vệ sinh, tiêu độc khử trùng toàn bộ trại 1 lần/ngày trong 7 ngày đầu tiên, 3 lần/tuần trong 2-3 tuần tiếp theo.

- + *Vùng đệm (phạm vi 10 km xung quanh ổ dịch):* vệ sinh tiêu độc, khử trùng với tần suất 1 lần/tuần liên tục trong vòng 1 tháng kể từ khi có ổ dịch.

- Lập các chốt kiểm dịch tạm thời để tiêu độc các phương tiện đi vào vùng dịch, hạn chế người, phương tiện ra vào vùng dịch; giám sát chặt chẽ, nghiêm cấm các hành vi vận chuyển lợn và sản phẩm lợn ra vào vùng dịch; tăng cường giám sát tình hình sức khỏe đàn lợn tại các hộ nuôi trong khu vực.

- Cấp 36.029 lít hóa chất và 518 tấn vôi bột để xử lý ổ dịch và vệ sinh, tiêu độc khử trùng môi trường, xử lý hổ chôn.

- Thống kê và tổ chức cam kết thực hiện 5 không đối với các hộ chăn nuôi (không giấu dịch; không mua bán vận chuyển lợn bệnh; không giết mổ, tiêu thụ lợn bệnh, lợn chết; không vứt xác lợn chết ra môi trường; không sử dụng thức ăn dư thừa chưa qua xử lý nhiệt).

- Tăng cường công tác giám sát, phát hiện ổ dịch sớm tại cơ sở giúp cho việc tiêu hủy lợn bệnh, nghi bệnh, xác lợn do người chăn nuôi vứt ra môi trường đảm bảo kịp thời, triệt để, tránh làm phát tán, lây lan mầm bệnh.

- Tăng cường sự chỉ đạo quyết liệt của cấp ủy, chính quyền các cấp và sự phối hợp của các ban,

ngành liên quan; huy động nhân lực, vật lực để tiêu hủy lợn bệnh; tổng vệ sinh, tiêu độc khử trùng, tiêu diệt mầm bệnh; kiểm soát chặt chẽ việc vận chuyển lợn và sản phẩm lợn ra vào vùng dịch.

- Tuyên truyền, hướng dẫn người chăn nuôi chủ động và tăng cường thực hiện các biện pháp chăn nuôi đảm bảo vệ sinh thú y, an toàn sinh học.

+ Kiểm soát chặt chẽ người và động vật ra, vào khu vực chăn nuôi; hạn chế tối đa người ngoài ra, vào khu vực chuồng nuôi; phải có các biện pháp ngăn chặn côn trùng và vật chủ trung gian khác truyền bệnh (chuột, chim, ruồi, muỗi...). Phải bố trí hố khử trùng, thay bảo hộ lao động cho người ra, vào khu vực chăn nuôi tại lối ra vào chuồng nuôi; phải nuôi cách ly lợn mới nhập hoặc lợn bị bệnh; thu gom và xử lý chất thải hằng ngày.

+ Lợn nhập về nuôi phải có nguồn gốc rõ ràng, khoẻ mạnh. Đối với lợn nhập từ ngoài tỉnh phải có Giấy kiểm dịch. Trước khi nhập đàn, nuôi cách ly ít nhất 2 tuần. Tốt nhất là tự sản xuất con giống.

+ Sử dụng thức ăn có nguồn gốc rõ ràng, không bị hỏng, mốc và còn hạn sử dụng, đảm bảo chất lượng và an toàn.

+ Nguồn nước cho chăn nuôi lợn phải đảm bảo an toàn.

+ Nên bổ sung chế phẩm sinh học trong thức ăn để tăng khả năng tiêu hóa, sức đề kháng cho lợn.

+ Định kỳ phun thuốc sát trùng xung quanh khu chăn nuôi, chuồng nuôi ít nhất 2 lần/tuần; phun thuốc sát trùng trong chuồng nuôi ít nhất 1 lần/tuần khi không có dịch bệnh, và ít nhất 2 lần/tuần khi có dịch bệnh; phun thuốc sát trùng trên lợn ít nhất 2 lần/tuần khi có dịch bệnh bằng các dung dịch sát trùng thích hợp theo hướng dẫn của nhà sản xuất; phát quang bụi rậm, khơi thông và vệ sinh cống rãnh ngoài chuồng nuôi ít nhất 2 lần/tháng. Phải vệ sinh máng ăn, máng uống hàng ngày. Thiết bị, dụng cụ và phương tiện phục vụ trong chăn nuôi phải được tiêu độc khử trùng thường xuyên.

+ Thực hiện các biện pháp chống nóng cho đàn lợn khi nhiệt độ môi trường trên 35°C (phủ lá mái che, phun nước, quạt mát...).

+ Có quy trình phòng bệnh phù hợp cho các đối tượng lợn và thực hiện đúng quy trình tiêm phòng

các loại vacxin phòng bệnh bắt buộc (lở mồm long móng, dịch tả, tụ huyết trùng) và các bệnh khác. Khi có lợn ốm phải nhốt ra khu nuôi cách ly; khi phát hiện có dịch bệnh phải báo cho chính quyền địa phương để có biện pháp xử lý; ngừng xuất lợn giống và kiểm soát chặt việc xuất sản phẩm, vật tư trong khu chăn nuôi lợn ra ngoài theo quy định.

Dự báo 6 tháng cuối năm 2019 : tình hình dịch bệnh gia súc, gia cầm, đặc biệt DTLCP tiếp tục diễn biến phức tạp và lây lan vào các trang trại lớn: bệnh chưa có vacxin, chăn nuôi nhỏ lẻ vẫn chiếm đa số; thời tiết chuyển mùa: mưa rét, lũ lụt kéo dài; tình hình xuất, nhập động vật và sản phẩm động vật trên địa bàn tỉnh vào các ngày lễ, tết cuối năm sẽ rất lớn; gia súc, gia cầm vẫn còn mang trùng các bệnh nguy hiểm nên nguy cơ tái phát và lây lan dịch bệnh trên địa bàn tỉnh là rất lớn.

Trước tình hình đó, ngành Chăn nuôi và Thú y tiếp tục quyết liệt triển khai thực hiện các biện pháp phát triển chăn nuôi, phòng chống, khống chế dịch bệnh có hiệu quả:

*** Quản lý giống và hướng dẫn kỹ thuật chăn nuôi**

Hướng dẫn sản xuất chăn nuôi đảm bảo chất lượng, an toàn sinh học, đây là biện pháp duy nhất, cứu cánh để phòng chống DTLCP. Các hộ tái đàn theo quy định, không tái đàn khi không đảm bảo an toàn sinh học, cần chuyển đổi cơ cấu vật nuôi; khuyến khích phát triển chăn nuôi liên kết theo chuỗi, chăn nuôi ứng dụng công nghệ cao, chăn nuôi hữu cơ để nâng cao năng suất và giá trị theo hướng bền vững và thân thiện với môi trường, phục vụ hiệu quả tái cơ cấu ngành nông nghiệp.

Xây dựng các địa điểm chăn nuôi gắn với hệ thống giết mổ, chế biến gia súc, gia cầm và bảo quản sản phẩm chăn nuôi, trong đó giữ ổn định đàn trâu, phát triển đàn bò và gia cầm. Hạn chế đàn chăn nuôi lợn nhỏ lẻ, tận dụng không đảm bảo vệ sinh thú y và không chủ động được đầu ra.

Khuyến khích chuyển đổi từ nuôi lợn sang nuôi gia cầm (gà), chủ động cung cấp con giống trong tỉnh từ Công ty 3F Việt chi nhánh Huế đóng tại huyện Quảng Điền.

Tạo điều kiện cho doanh nghiệp đầu tư phát triển chăn nuôi trang trại theo Nghị định số

57/2018/NĐ-CP ngày 17/4/2018 của Chính phủ về cơ chế, chính sách khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp, nông thôn. Bám sát Hướng dẫn số 1550/HD-SNNPTNT ngày 16/11/2016 của Sở Nông nghiệp và PTNT để thực hiện Nghị quyết số 01/2016/NQ-HĐND và Quyết định số 32/2016/QĐ-UBND về việc ban hành Quy định một số chính sách khuyến khích phát triển sản xuất nông nghiệp thực hiện tái cơ cấu ngành nông nghiệp tỉnh Thừa Thiên Huế giai đoạn 2016-2020, trong đó có cụ thể hóa về chăn nuôi và giết mổ.

Phối hợp các Sở, Ban, Ngành, các địa phương hỗ trợ tư vấn xúc tiến phát triển các dự án trang trại chăn nuôi gia súc theo hướng tăng tỷ lệ đàn bò lai và tỷ lệ lợn nạc trong tổng đàn; nâng cao năng lực sản xuất con giống; nhân rộng mô hình chăn nuôi theo hình thức gia trại, trang trại, chăn nuôi hữu cơ, phát triển liên kết “bốn nhà” trong sản xuất.

Tổ chức kiểm tra, bình tuyển, giám định, bấm thẻ tai cho đàn lợn đực giống.

***Tăng cường kiểm dịch, kiểm tra để quản lý lợn và sản phẩm lợn xuất nhập tại gốc**

Thực hiện tốt công văn số 3708/BNN-TY ngày 28/5/2019 của Bộ Nông nghiệp và PTNT về việc Hướng dẫn một số biện pháp khẩn cấp về quản lý giết mổ lợn, tiêu thụ sản phẩm từ lợn khi có bệnh DTLCP và Công văn số 4249/BNN-TY ngày 18/6/2019 của Bộ Nông nghiệp và PTNT về việc hướng dẫn kiểm soát vận chuyển lợn để nuôi làm giống, nuôi thương phẩm trong và ngoài vùng có bệnh DTLCP.

***Quản lý dịch bệnh**

Tiếp tục phối hợp các cấp, các ngành triển khai các công tác phòng, chống, khống chế DTLCP có hiệu quả với mục tiêu là giảm thiệt hại và hạn chế lây lan. Thực hiện tiêu hủy và hỗ trợ theo quy định (có kết quả xét nghiệm dương tính với DTLCP ở ca bệnh đầu tiên của 1 ổ dịch, tiêu hủy những ca bệnh tiếp theo trong cùng phạm vi xã);

Phối hợp UBND các huyện, thị xã, Thành phố Huế công bố dịch, hết dịch theo quy định.

Triển khai kế hoạch tiêm phòng gia súc, gia cầm vụ Thu 2019 và các loại vaccin; xã hội hóa, khuyến khích người chăn nuôi tự tiêm phòng vaccin ở lợn

để hạn chế lây lan DTLCP. Lưu ý tiêm phòng có sát trùng dụng cụ, tránh các hộ bị dịch.

Tăng cường giám sát dịch bệnh đến tận thôn, hộ, trang trại chăn nuôi để phát hiện nhanh, xử lý kịp thời các ca bệnh nguy hiểm trên đàn gia súc, gia cầm, thủy sản.

*** Tiếp tục thực hiện các Quyết định 1590, 2463, 1677, 1113 của UBND tỉnh về quy hoạch các cơ sở giết mổ gia súc**

Phối hợp các cấp, các ngành hướng dẫn các cơ sở giết mổ, thường xuyên nâng cấp, sửa chữa, khắc phục điều kiện vệ sinh thú y, an toàn thực phẩm, các thủ tục liên quan để được hỗ trợ kinh phí theo Quyết định số 32.

Phối hợp Chi cục Thú y vùng III tổ chức lấy mẫu giám sát virus DTLCP tại 2 cơ sở giết mổ.

- Kiểm soát giết mổ theo quy định tại công văn số 3708/BNN-TY ngày 28/5/2019 của Bộ Nông nghiệp và PTNT về việc Hướng dẫn một số biện pháp khẩn cấp về quản lý giết mổ lợn, tiêu thụ sản phẩm từ lợn khi có bệnh DTLCP: kết quả xét nghiệm âm tính với DTLCP, kiểm tra lâm sàng, khám bệnh tích, kiên quyết xử lý lợn bệnh và sai phạm.

*** Thường xuyên tổ chức thanh, kiểm tra vệ sinh thú y, an toàn thực phẩm, công tác kiểm soát giết mổ, vận chuyển động vật và sản phẩm động vật trên địa bàn tỉnh**

Chốt chặn 24/24h tại 2 chốt kiểm dịch để kiểm tra việc vận chuyển động vật và sản phẩm động vật, tiêu độc 2 chiều phương tiện vận chuyển.

*** Để tổ chức tốt việc khống chế bệnh DTLCP**

Đề nghị 2 Bộ Nội vụ và Bộ Nông nghiệp và PTNT có Hướng dẫn để UBND tỉnh chỉ đạo cùng cố lại hệ thống thú y cấp tỉnh, cấp huyện, cấp xã đúng quy định tại Điều 6 của Luật Thú y theo Chỉ thị số 04/CT-TTg ngày 20/02/2019 của Thủ tướng Chính phủ về việc triển khai đồng bộ các giải pháp cấp bách khống chế bệnh DTLCP; ban chỉ đạo chăn nuôi và phòng chống dịch bệnh gia súc, gia cầm, thủy sản các cấp cần quan tâm chỉ đạo mỗi người dân, trang trại, doanh nghiệp thực hiện tốt công tác an toàn sinh học trong chăn nuôi lợn để phòng, chống, khống chế bệnh DTLCP có hiệu quả ./.